

Hvalastøðin við Áir kann gerast ein upplivingardepil, men enn krevst ein almenn støðutakan til, hvussu tað skal skipast

Hvalastøðin við Áir miðdepil í savns-virkseminum um vinnu

HIGARTIL ERU BRÚKTAR UM 12 MILLJÓNIR UPPÁ HVALASTØÐINA VIÐ ÁIR, MEN ENN ER NÓGV EFTIR AT GERA

Árni Gregersen

Hvalastøðin við Áir er eitt minni um virksemi í Føroyum í farnum øædum og um eitt virksemi, sum ikki er til longur.

Eitt alment álit var gjørt fyrst í hesi øldini og eftir at tað var gjørt, var avgjört at varðveita støðina og tað sum hoyrir til hvalastøðina.

Fornminnissavnið fekk í fyrstu syftu, sum uppgávu frá mentamálaráðnum at tryggja, at bygningarnir við Áir vórðu tryggjaðir, so teir ikki skramblaðu saman.

Tað arbeiðið er gjørt. Einar 11-12milljónir eru brúktar uppá bygningarnar og fornminnissavnið hevur fingið eina milljón at arbeiða við í ár.

-Vit rokna við, at vit í hesum árinum fáa smiðjuna gjørda lidna og eisini lagt tað timbur, sum skal til, sigur Erland Viberg Joensen, sum er verkætlanarleiðari.

Søgulig støð

Stórhvalaveiðan í Føroyum byrjaði í 1894, tá Albert Grøn, hvalaveiðumaður úr Sandefjord, kom til Føroya við hvalabátinum Urd fyrri at skjóta hval.

Norska hvalaveiðan var ein alheims ídnaður, og við tíðini bygdu norðmenn 214 landstøðir ymsastaðni í heiminum, millum teirra 7 í Føroyum. Tríggjar av hesum hvalastøðum eru varðveittar, ein í Albany í Avstraliu, ein í Grytviken á South Georgia og so støðin við Áir.

Hvalastøðin við Áir var bygd í 1905 av Chr. Salvesen sum tann sjeymda og síðsta í Føroyum. Nógvir virksemi var har til 1930, tá norðmenn góvust, og støðin lá still til 1936, tá føroyingar tóku yvir.

Virksemið helt fram við skiftandi hepni og eigarum fram til endan av 1960-árunum, tá stórhvalaveiðan mest sum steðgaði upp. Tann síðsti hvalurin varð tikin upp á pláan í 1984.

Hvalastøðin við Áir umboðar tí ein týdn-

ingarmiklan part av føroyskari ídnaðarsøgu í 20. øld. Støðin hevði stóran búskaparlígan týðning fyrri Sundalagið og gav lønt arbeiði í hesum fólkalítla øki.

Í 2013 var gjørt eitt nýtt álit um økið kring hvalastøðina, men tað hevur ongín tikið støðu til enn. Kortini hevur Sunda kommuna boðað frá, at hon er sinnað at verða partur av varðveitingini av hvalastøðini.

Nýggj nevnd

Nevndin, sum var sett í 2012 og hevur sum uppgávu at gera eina yvirlitsætlan yvir upplivingardepil við Áir, hevur mett um hugsjónirnar frá 2007 og tekur yvirskipað undir við teimum.

Á hesum støði hevur hon tí gjørt sær neyvari metingar um, hvussu farast kann fram.

Yvirskipað varð í ávegis álitinum frá 2007 skotið upp, at virksemið í sambandi við hvalastøðina við Áir skuldi vera býtt upp í tveir partar.

1. Alment savnsvirksemi, tvs. a. antikvarísk umvæling, fyriskipað av landinum. b. savnsvirksemi, fyriskipað av landinum. c. savnsvirksemi, fyriskipað av kommununi við stuðli frá landinum.

2. Fritíðarvirksemi og vinnuligt virksemi, tvs. a. handilsligt virksemi, ferðavinnuvirksemi og fritíðarvirksemi, har kommunan fyriskipar harrarnar. Á hesum grundarlagi eru umráðingur um økissskipan gjørdar

Hendan nevndin mælir í nýggjasta álitinum til, at eitt alment føroyskt sjóvinnusavn verður staðsett við Áir, umframt at talan verður um eitt hvalaveiðusavn.

Men sjálvt um hetta álit nú hevur ligið í nøkur ár, so er eingin endalig støða tikin til, hvussu savnvirksemi við Áir skal skipast.

-Vit byrjaðu at royna at tryggja húsini av álvara í 2012 og tað er komið undir land. Nú manglar ein støðutakan til, hvat annað skal henda við Áir, sigur Erland Viberg Joensen.